

До: Министъра на образованието, младежта и науката - г-н Сергей Игнатов

Копие: Президента на Република България - г-н Росен Плевнелиев

Копие: Председателя на парламентарната комисия по „Образованието, науката и въпросите на младежта и спорта” – г-н Огнян Стоичков

СТАНОВИЩЕ

на Движение за либерализация на образованието
за Проектозакона за предучилищното и училищното образование,
представен от МОНМ на 14 февруари 2012 г.

Уважаеми г-н Министър,

За изтеклите повече от 20 години от демократичните промени в нашата страна процесите на демократизация все успяваха да заобикалят сферата на образованието. За наше огромно съжаление Проектозаконът за образованието почти изцяло опроверга основателните очаквания да бъде внесена промяна в регулацията, засягаща страните, свързани с образователния процес: детето, родителите, образователните институции, държавата.

По отношение на детето:

Проектозаконът не отговаря на заявените в предварително оповестената Концепция на МОНМ цели за „насърчаване и подкрепа на личностното развитие на детето и ученика като самостоятелна автономна личност, която поема отговорност за собствената си реализация.” В това отношение проектозаконът е изтъкан от противоречия и неясноти, които няма да позволят на държавното образование да напусне строгите коловози на контрол и тоталитарност, бележещи характера му досега.

По отношение на родителите:

С предложения проектозакон българският родител не само не е реабилитиран като основното отговорно лице за образованието на детето, но и не получава възможност за реален образователен избор. Той бива третиран в още по-голяма степен като безгласна буква: държавата насилствено изема отговорността му не само да образова, но и да „отглежда, възпитава и социализира” детето, и то от още по-ранна възраст. С други думи, този проектозакон отива толкова далеч, че навлиза в области от личната отговорност и личните взаимоотношения, в които не бе успяла да навлезе дори тоталитарната социалистическа държава от миналото.

По отношение на равноправния достъп до различни образователни институции:

Макар че приветстваме решителната стъпка към демократизация в лицето на въвеждане на принципа „парите вървят с ученика”, ние сме озадачени от липсата на принципна промяна в регулацията за регистрация на частните училища. Нещо повече, буди учудване фактът, че Държавният образователен стандарт, в съответствие с който

ще бъде давано разрешение за регистрацията им, не е представен на обществеността за обсъждане успоредно с проектозакона.

По отношение на противоконституционния държавен монопол в образованието:

Този проектозакон продължава традицията за държавен монопол и контрол върху образованието, въведен в нашата страна през тоталитарната епоха със Закона за народната просвета от 1948 г, който утвърждава държавното образование и поставя като цел социалистическото възпитание на децата. Този монопол противоречи не само на съвременната ни Конституция, но и на редица международни документи в областта на човешките права.

Без конкуренция и свобода не може да има развитие в каквато и да е област на обществения живот. Позицията на Движение за либерализация на образованието е, че един истински демократичен закон за образованието трябва да гарантира:

1. либерализация на режима на **регистрация на образователните институции на принципите на свободния пазар**, като контролът върху тяхната дейност се изразява в **контрол на изхода**, т.е. на резултата от учебния процес, **а не в контрол на самия учебен процес**
2. либерализация на системата за сертифициране на знания чрез премахване на държавния монопол в тази област и допускане на **независими системи за валидиране на знания, достъпни за всички граждани**, независимо от възрастта или формата на образование, която са избрали;
3. либерализация на образователните форми както в рамките на държавната училищна система, така и извън нея, чрез гарантиране **правото на свободен избор на образователна форма** - училищна или неучилищна, частна или държавна, българска или чуждестранна;
4. признаване на принципа, че българският родител е основното лице, което носи отговорност за избора и качеството на образованието, което ще получи българското дете и **гарантиране на конституционното право на образование в съответствие с този принцип.**

С уважение:

21 февруари 2012 г.
София

Гаяне Минасян
Координатор

Явор Ганчев
Координатор

„Движение за либерализация на образованието” е неформална гражданска инициатива за въвеждане на демократични принципи и премахване на държавния монопол в българската образователна система. За краткото време от своето учредяване досега, тя успява да обедини седем неправителствени организации и над 120 граждани от цялата страна.

Уеб адрес на инициативата: www.eduliberty.org
Електронна поща: info@eduliberty.org